

HØRINGSSVAR – UNG KIRKESANGS HØRINGSSVAR TIL NOU 2013:4 KULTURUTREDNINGEN 2014

Vi viser til høringsbrev fra Kulturdepartementet datert 11. mars 2013, med invitasjon til å delta i høring av NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014.

INNLEDNING

«Ung kirkesang er ein organisasjon av, for og med korsongarar i barne- og ungdomskor knytt til menigheter i heile landet. Ung kirkesang har som formål å bevare og fornye kyrkjesongen og arbeide for at barn og unge får opplæring i song, kyrkjemusikk og liturgi.

Ung kirkesang er bygd opp av lokalforbund, eitt i kvart bispedømme i tillegg til Musica Sacra. Ung kirkesang arbeidar for å betra kåra for korsongen gjennom fagleg og politisk arbeid. Ung kirkesang er med i desse strukturane: Landsrådet for Noregs barne- og ungdomsorganisasjonar (LNU), Norsk musikkråd (NMR), Musikkens Studieforbund (MSF), Ungdommens Kyrkjemøte, Nordisk barne- og ungdomskørsamarbete (Norbusam).» www.sang.no

Ung kirkesangs høringssvar avgrensnes til forhold som vedrører kirkemusikk, barne- og ungdomskor.

GENERELLE MERKNADER

Ung kirkesang merker seg med glede at Den norske kirke er beskrevet som en viktig kulturell institusjon i Norge. Sammen med Forsvaret beskrives Kirken som en kulturbærende organisasjon i vår kulturelle nasjonsbygging etter 1814.

Kirkens kulturarbeid er omfattende og burde vært viet mye mer plass i utredningen. Det pekes på Kirkens kulturmelding fra 2004 og kulturrådgiverordningen som er opprettet i bispedømmene. Kirkerådets plan for kirkemusikk 2008 er ikke nevnt.

KULTURARBEID I KIRKEN

Den norske kirke er en av de største aktørene innen kunst og kultur i det norske samfunnet. I Kulturløftet 2 het det at kirkekulturen skal styrkes. Vi synes at formuleringen er noe unyansert, og virkningene har ikke vært enkle å måle. I kjølvannet av Kirkens kulturmelding 2004 ble senter for kunst, kultur og kirke opprettet i Oslo. Det ble også opprettet kulturrådgiverstillinger ved alle landets bispedømmer.

Bærebjelken i kirkens kulturarbeid er likevel alle landets kirkemusikere. Der hvor det finnes en kirke, finnes det også en kirkemusiker. Kantoren/organisten er noen steder den eneste profesjonelle musikeren i lokalmiljøet. Bispedømmerådene har ikke arbeidsgiveransvar for kirkemusikerne, men de er ansatt av de kirkelige fellesrådene. Daglig leder i fellesrådet, kirkevergen, er kirkemusikerens overordnede. Det er omtrent like mange fellesråd som det er kommuner i Norge. Antall årsverk av kirkemusikere tilsvarer flere musikere enn det som er i landets profesjonelle symfoniorkestre til sammen. Fellesrådene har lite kultur på å samarbeide over fellesrådspensene.

HISTORIKK

Kirkemusikere har vært med å prege norsk kultur i århundrer. Dypest spor satt nok Ludvig Matias Lindeman (1812-1887). Han var grunnlegger av den norske musikkutdanningen. Han var også komponist, organist, pedagog og folkemusikksamler, og ikke minst en kulturpolitisk strateg. Lindemanns visjoner gjør seg gjeldende blant kirkemusikere den dag i dag. Før kulturskolene ble etablert var det ofte organisten som gav opplæring i sang og klaverspill. Korarbeid og undervisning har alltid stått sentralt i en kirkemusikers hverdag.

Kirkemusikerne har vært sentrale i byggingen av det kultur-Norge vi har i dag. De innehar en stor kompetanse i kultursaker, og de blir lagt merke til også utenfor kirkens egne organer.

I all hovedsak kommer de fleste midler til kirkekulturellt arbeid fra regionale og nasjonale støtteordninger. Det meste av dette er prosjektmidler. Et hyggelig unntak er «Domkirkemillionen» som har stått uendret de siste 20 år. Dette er «ikke-øremerkede midler» som gir domkirkene mulighet til å være regionsentre for kirkemusikalsk aktivitet.

De lokale fellesrådene, som er arbeidsgivere for kirkemusikerne, har i liten grad midler til kirkekultur utover bygningsvern og lønnsmidler til kirkemusiker. Når våre kirkemusikere skal holde konsert med sine kor, må de bruke mye tid i forkant på å søke om støtte fra diverse støtteordninger.

UTFORDRINGER

Kirkemusikere har i dag et stort ansvar, men ingen myndighet. Myndigheten ligger i kirkens rådsstruktur. Kirkerådet kom med en rådgivende plan får kirkemusikk i 2008. Meningen er at alle menigheter skal utvikle hver sin lokale plan for kirkemusikk, men arbeidet går tregt.

Menighetene har svært begrensede midler til å drive den aktiviteten de ønsker seg. Det gir store forskjeller på det kirkemusikalske tilbudet fra sted til sted.

Mye av kulturaktivitetene utøves gjennom sang- og koraktiviteter for store og små, oftest organisert som frivillige lag og foreninger. Her gjelder de samme forhold som er drøftet innenfor frivillighetsfeltet i utredningen. Det er også et problem at kunnskapen blant de kirkelige arbeidsgiverne om frivillige organisasjoner er for lav.

Medlemstallet i vår organisasjon er relativt stabil, men vi ser noen tendenser som gir grunn til bekymring. Mens vi opplever et økt antall medlemmer i aldersgruppen 0-5 år, minker antallet medlemmer i aldersgruppen 8-13 år. Antall aktive i gruppen 14-18 år synker dramatisk. Samtidig med dette får vi rapporter om kirkemusikere som blir pålagt å legge ned kor grunnet nedskjæringer av stillinger. Det klassiske korarbeidet med velutdannede kirkemusikere blir salderingsposter grunnet dårlige rammeoverføringer fra kommunene. Derimot er det gledelig at trosopplæringen satser på baby- og småbarnsang. Men vi ser fortsatt behov for mer satsing på utdanning av barne- og ungdomskordirigenter.

Ung kirkesang får tidvis tilbakemelding fra våre tillitsvalgte i korene om at det har blitt for komplisert og krevende å utføre plikter og verv. De fleste støtteordningene er prosjektbaserte, noe som krever både søknadskompetanse og strenge krav til rapportering og regnskapsførsel. Vi ønsker derfor å fremheve Frifond som en god og ubyråkratisk støtteordning. Noen kirkelige lag har hatt nytte av grasrotandelen og VO-midler, men mange velger dette bort da arbeidet er større enn fortjenesten tilsier. Vi ser også at momskompensasjonen har liten virkning i små lag.

TILTAK

Ung kirkesang applauderer forslaget om å styrke den lokale grunnmuren i kulturlivet. Vi stiller oss bak utvalgets forslag om å samle flere av de kulturrelaterte etater og organisasjoner under Kulturdepartementet. Vi støtter også varmt innføringen av en dirigentlønsordning og mer tillitsbaserte støtteordninger til det frivillige musikklivet.

Utvalget tar til orde for at det kulturpolitiske ansvarsområdet bør avgrenses i tråd med begrepet «ytringskultur», og at dette omfatter både profesjonell, frivillig og amatørbasert kulturvirksomhet. Ung kirkesang oppfatter drøftingen som relevant, men at «ytringskultur» først og fremst er et kommunikativt begrep og ikke et begrep man forbinder med kulturfeltet generellt. Det kan oppleves forvirrende å bruke dette ordet i ny betydning. Vi er enige i at kulturbegrepet bør smales inn.

NYE FORSLAG

1. Øk overføringene til musikkarbeidet ved landets domkirker og gi driftstilskudd til de fellesrådene/menighetene som har godkjente planer for kirkemusikk.
2. Tilby rådgiving og regnskapstjenester for frivillige lag og foreninger ved frivillighetsentralene.

Vedtatt av Ung kirkesang's landsstyre 21.6.2013